CYNHYRCHWYR CIG OEN AC EIDION CYMRU CYF
CYLCH*lythyr*
HAF 2025

GWAITH CASGLU DATA AMU WLBP YN ENNILL GWOBR FAWR

Mae gwaith arloesol Cynhyrchwyr Cig Oen ac Eidion (WLBP) i fesur y defnydd gwrthficrobaidd (AMU) ar ffermydd Cymru wedi cael ei gydnabod yn Nigwyddiad a Gwobrau Rhannu Dysg Antibiotic Guardian 2024/25.

Mae Gwobrau Antibiotic Guardian yn hyrwyddo sefydliadau ac unigolion sydd wedi dangos cyflawniadau wrth fynd i'r afael ag ymwrthedd gwrthficrobaidd ar lefel leol, ranbarthol, neu genedlaethol.

Derbyniodd WLBP y wobr categori '**Arloesedd a Thechnoleg**' am ei weithgareddau fel partner yn Arwain DGC – rhaglen a ariennir gan Lywodraeth Cymru i atal ymwrthedd i wrthfiotigau mewn anifeiliaid a'r amgylchedd drwy gefnogi ffermwyr a milfeddygon drwy benderfyniadau sy'n seiliedig ar ddata, technolegau arloesol, ac arferion gorau.

Dywedodd Rheolwr Cyffredinol WLBP, Iestyn Tudur-Jones:

"Rydym wrth ein bodd ac yn hynod falch bod ymrwymiad ac ymroddiad ffermwyr Cymru sy'n gweithio gyda'u milfeddygon i ddangos tystiolaeth o'u defnydd o wrthfiotigau drwy ddefnyddio technoleg wedi cael ei gydnabod ymhlith ceisiadau mor gryf o'r sectorau anifeiliaid a dynol – mae'r ffermwyr sy'n aelodau o Gynhyrchwyr Cig Oen ac Eidion Cymru trwy'r cynllun Gwarant Fferm Da Byw Cymru, gan weithio ar y cyd â'u milfeddygon, yn arwain y DU ac Ewrop o ran dangos tystiolaeth o ddefnyddio gwrthfiotigau yn gyfrifol.

Nid yn unig mae hyn yn dangos y gwaith maen nhw wedi'i wneud i herio ymwrthedd gwrthficrobaidd mewn da byw a'r amgylchedd yng Nghymru, ond mae'n gwneud cyfraniad mawr i ddangos tystiolaeth ac ategu cymwysterau cynhyrchu ein sector da byw yng Nghymru. Mae'n ymdrech tîm go iawn – gyda ffermwyr yn cymryd cyfrifoldeb ac yn cael eu cefnogi gan bartneriaid yn y diwydiant a'r llywodraeth."

Mae ffermwyr Cymru wedi croesawu dull gwirfoddol WLBP, y credir ei fod wedi arwain at y set ddata annibynnol fwyaf o'i bath yn y DU.

Mae gwobr Antibiotic Guardian yn dilyn cyhoeddi trydydd Adroddiad Defnydd Gwrthficrobaidd WLBP, crynodeb cynhwysfawr o Ddefnydd Gwrthficrobaidd ar gyfer 2023. Mae'r Adroddiad yn cynnwys data ar 6,060 o fentrau cig eidion, defaid, a llaeth ledled Cymru, gan gwmpasu 1 Ionawr i 31 Rhagfyr, 2023.

Cafodd Adroddiad Defnydd Gwrthficrobaidd WLBP 2023 ei gomisiynu gan WLBP a'i gynnal yn annibynnol gan

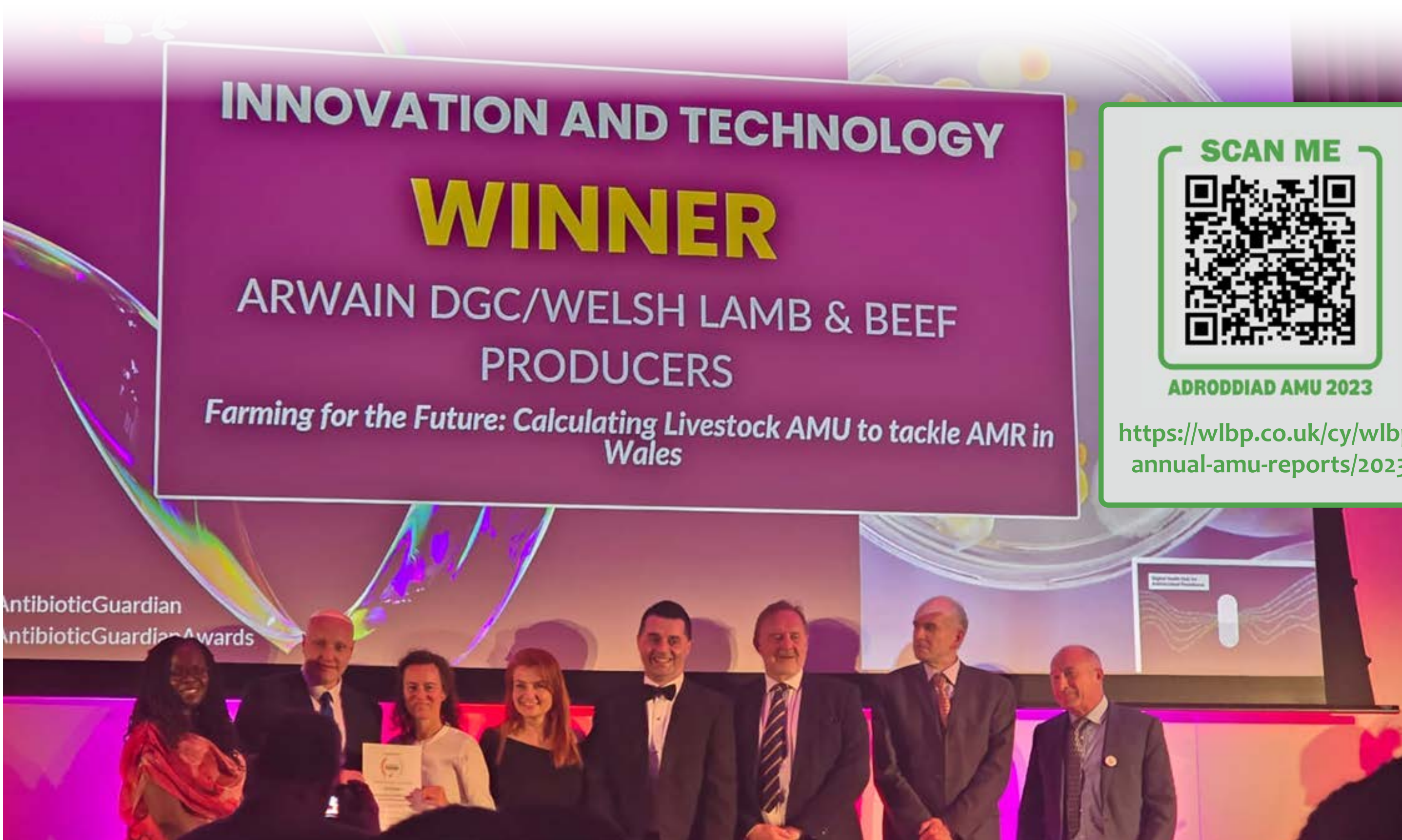

SCAN ME

ADRODDIAD AMU 2023

https://wlbp.co.uk/cy/wlbp-annual-amu-reports/2023

ymchwilwyr yn Ysgol Filfeddygol Bryste, Prifysgol Bryste, ac mae'n cynnig golwg werthfawr ar sut mae sectorau cig eidion, defaid a llaeth Cymru yn ymateb i risgiau sy'n dod i'r amlwg yn sgil ymwrthedd gwrthficrobaidd. Mae'r adroddiad hefyd yn mynd i'r afael â'r pwysau o gynnal effeithiolrwydd gwrthficrobaidd trwy ddefnydd cyfrifol a llai.

Mae Adroddiad 2023 yn datgelu bod 6060 o gyfrifiadau wedi'u cwblhau gan ffermwyr, sy'n gynnydd mewn cyfrifiadau o'i gymharu â ffigurau 2022. Ers cyhoeddi adroddiad WLBP ar gyfer 2021, bu cynnydd sylweddol yn nifer y mentrau cig eidion, defaid a llaeth sy'n defnyddio'r Gyfrifiannell Defnydd Gwrthficrobaidd, gyda chynnydd o 160%, 135% a 100% yn y sectorau yn eu trefn.

Dywedodd Iestyn,

"Yn WLBP, rydym yn cydnabod pwysigrwydd cyd-ddylunio safonau gyda'n haelodau a rhanddeiliaid y diwydiant. Mae'r trydydd adroddiad hwn ar Ddefnydd Gwrthficrobaidd yng Nghymru gan WLBP wedi'i ategu gan gydweithrediad rhwng ffermwyr, milfeddygon, y llywodraeth a'r gadwyn gyflenwi."

Hefyd, yn Adroddiad 2023 mae adrannau newydd a grëwyd gan ddefnyddio'r Gyfrifiannell Defnydd Gwrthficrobaidd, sy'n manylu ar amrywiadau prynu Defnydd Gwrthficrobaidd o fis i fis wedi'u categoreiddio yn ôl y math o fenter a'r llwybr defnydd.

"Trwy gwblhau'r broses hon, gall ffermwyr hefyd lywio eu data i fodloni unrhyw ofynion cadwyn gyflenwi a allai ofyn am wybodaeth o'r fath. Mae'r system hon yn caniatáu i'r ffermwr gwblhau'r dasg unwaith ond defnyddio a rhannu eu data o dan eu rheolaeth mor aml ag y dymunant wneud hynny."

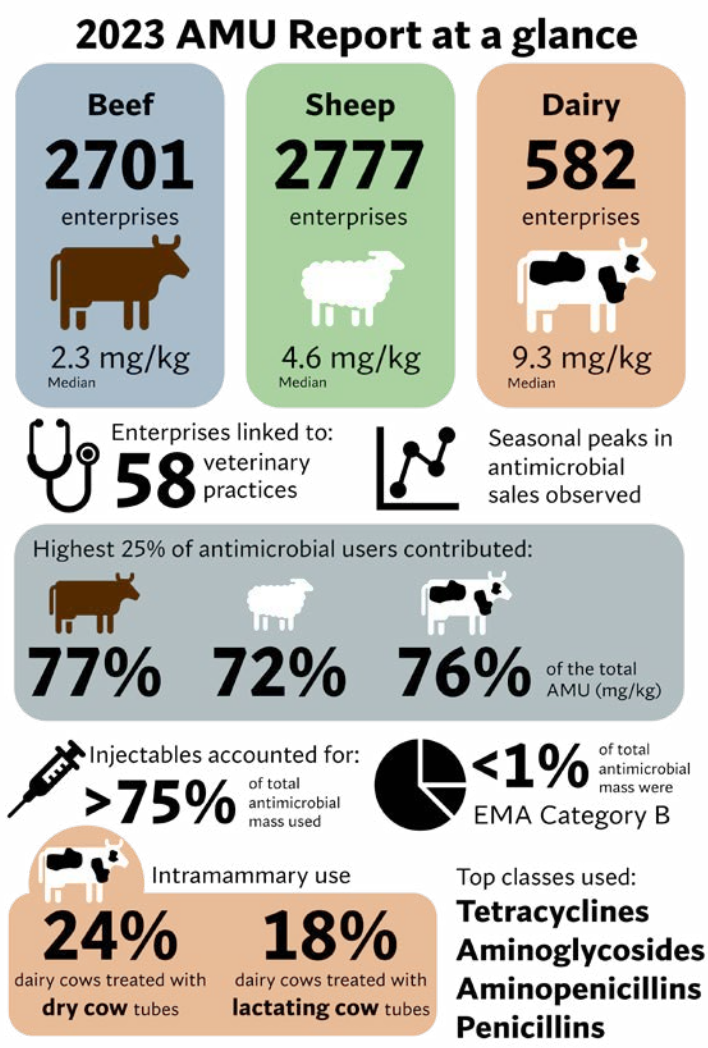

Atodiadau Organig

THE WELSH ORGANIC SCHEME GB-ORG-13

'I'r Holl Gynhyrchwyr Organig'

Mae'r Atodiadau i Safon Cynllun Organig Cymru yn cael eu hadolygu a'u diwygio ar hyn o bryd– bydd copïau wedi'u diweddaru'n cael eu hanfon at y Cynhyrchwyr pan fyddant ar gael.

A wyddoch chi mai'r Cynllun Organig Cymreig yw'r ardystiwr ffermwyr organig mwyaf yng Nghymru? Gallwn ni gynnig arolygiadau ar y cyd ar gyfer prosesu organig, FAWL, a Red Tractor Dairy. Os ydych chi'n ystyried dechrau cynhyrchu'n organig, neu os hoffech newid eich ardystiad o gorff rheoli arall, cysylltwch â'n tîm ardystio yn y swyddfa neu dewch i'n gweld ni yn Sioe Frenhinol Cymru yn yr adeilad WAOS ger y prif gylch.

CYNLLUN ORGANIG CYMREIG - PF-ORG-13

Rheol Newydd ar Wenwyn Llygod – Gwnewch yn siŵr eich bod yn cydymffurfio o fis Ionawr 2026:

O 1 Ionawr 2026 ymlaen, bydd angen i ffermwyr ar draws Cymru a'r DU cyfan gwblhau cwrs cydnabyddedig a meddu ar dystysgrif cyn y cânt brynu neu ddefnyddio gwenwyn llygod o gryfder proffesiynol. Mae'r newid yn rhan o ddiweddariad i'r rheolau stiwardiaeth a gyflwynwyd gan yr Ymgyrch dros Ddefnydd Cyfrifol o Wenwyn Llygod (CRRU), gyda'r nod o annog arferion cynaliadwy o reoli plâu. Ar ôl 1 Ionawr 2026, ni fydd bod yn aelod o gynllun sicrwydd yn ddigon i'ch gwneud yn gymwys i brynu cynnyrch gwenwyn llygod. Mae'r Safon Cynllun FAWL yn cael ei adolygu a'i ddiwygio ar hyn o bryd – bydd copïau wedi'u diweddaru ar gael i Gynhyrchwyr ar ein gwefan maes o law.

Mae rhagor o wybodaeth a chanllawiau i'w cael ar https://www.thinkwildlife.org/, ac mae cyrsiau ar gael a gefnogir gan Cyswllt Ffermio a darparwyr eraill.

THINK WILDLIFE
Campaign for Responsible Rodenticide Use

Diweddariad gan yr Uned Genedlaethol Troseddau Bwyd

Mae'r Uned Genedlaethol Troseddau Bwyd (NFCU) yn rhan o'r Asiantaeth Safonau Bwyd (FSA) sy'n ymwneud yn benodol â gorfodi'r gyfraith. Mae'r uned yn arwain ar droseddau bwyd yn Nghymru, Lloegr, a Gogledd Iwerddon.

Sefydlwyd yr Uned yn 2015 yn sgil arolwg o'r digwyddiad cig ceffyl yn 2013. Gwaith yr uned yw diogelu cwsmeriaid a'r diwydiant bwyd rhag troseddau bwyd o fewn y gadwyn gyflenwi.

Rydym ni'n diffinio troseddau bwyd fel twyll difrifol a throseddau cysylltiedig sy'n digwydd o fewn cadwynau cyflenwi bwyd. Mae'r diffiniad hwn yn cynnwys gweithgareddau sy'n effeithio ar ddiod ac ar fwyd anifeiliaid hefyd.

Mae enghreifftiau o droseddau bwyd yn cynnwys defnyddio bwyd wedi'i ddwyn yn y gadwyn gyflenwi, lladd anghyfreithlon, dargyfeirio bwyd anniogel, amhuro, amnewid neu gam-gynrychioli bwyd, a thwyll dogfennau.

Gwaith Gorfodi Diweddar

- Aeth swyddogion NFCU gyda Heddlu Dyfed-Powys i fferm yng Nghymru ddydd Mercher 4 Rhagfyr 2024 ac arestio un dyn.
- Mae'r arestiad yn gysylltiedig â phum arestiad arall a wnaed yn Llundain (https://www.food.gov.uk/news-alerts/news/five-arrested-as-part-of-fsa-food-crime-investigation) mewn cysylltiad â chanfod cig y tybir ei fod yn anghyfreithlon ddydd Llun 25 Tachwedd 2024.
- Cafodd y dyn ei gyfweld gan swyddogion NFCU ac mae wedi cael ei ryddhau o dan ymchwiliad.

'Smokies'/Cig Defaid neu afr gyda'r croen dal arno

Mae 'smokies' yn fater diogelwch bwyd gan nad ydynt yn cael eu cynhyrchu mewn amodau hylan, ac maen nhw'n anghyfreithlon gan fod y croen dal i fod ar y cig a chan nad oes modd olrhain y cig.

Rydym yn cynghori pobl i osgoi cig defaid a gynhyrchir fel hyn gan y gallai beri risg i iechyd, ac i ddweud wrth eu swyddfa Safonau Masnach leol neu wrthym ni os ydynt yn amau bod cig o'r fath yn cael ei gynhyrchu neu ei werthu

Beth allwch chi ei wneud?

Mae cysylltiad cryf iawn rhwng dwyn defaid a phrosesu anghyfreithlon, felly rhaid dweud wrth yr heddlu bob tro y caiff anifeiliaid eu dwyn. Mae gan yr Uned berthynas agos gyda'r Uned Troseddau Gwledig Cenedlaethol, a byddan nhw'n dweud wrthym bob tro y caiff da byw ei ddwyn.

Er mwyn lleihau'r risg, sicrhewch bod arferion prynu a gwerthu cyfreithlon yn cael eu dilyn bob tro, a bod modd olrhain anifeiliaid byw trwy'r adeg pan fyddant yn cael eu symud.

Rhoi gwybod am drosedd bwyd

Gallwch roi gwybod i ni am droseddau bwyd trwy ddefnyddio ein sianeli pwrpasol a chyfrinachol. Mae gennym rif rhadffôn, ffurflen i roi gwybod ar-lein, a chyfeiriad e-bost er mwyn hwyluso'r broses o roi gwybod am unrhyw amheuon o droseddau bwyd.

Food Crime Confidential 0800 028 11 80 (0207 276 8787 ar gyfer galwadau a ffonau symudol sydd ddim o'r DU).

E-bost: foodcrime@food.gov.uk

Ffurflen Ar-lein: Rhoi gwybod am droseddau bwyd | Asiantaeth Safonau Bwyd

Prosiect Peilot Cylch Gwella Iechyd Anifeiliaid

Mae Cynhyrchwyr Cig Oen a Chig Eidion Cymru wedi bod yn rheoli Prosiect Peilot Cylch Gwella Iechyd Anifeiliaid a ariennir gan Lywodraeth Cymru. Y nod yw sicrhau bod modd cyflawni'r prosiect a bod modd ei ehangu pan gaiff ei gyflwyno fel Gweithred Gyffredinol o'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy yng Nghymru yn 2026. Bydd rhaid i ffermwyr da byw weithio gyda'u milfeddyg er mwyn nodi maes o ddiddordeb o fewn eu menter, un lle gellid gwneud gwelliant o ran iechyd anifeiliaid a chynhyrchiant. Mae 60 o filfeddygon o bob cwr o Gymru wedi bod yn rhan o'r prosiect, ynghyd â 180 o ffermwyr da byw a 5 mentor prosiect milfeddygol. Hyd yn hyn, mae 80% o'r ffermwyr sydd wedi bod yn rhan o'r Prosiect Peilot Cylch Gwella Iechyd Anifeiliaid yn dweud ei fod yn hynod o werthfawr, a bod y Cylch wedi newid eu meddyliau er gwell o ran ceisio cyngor eu milfeddyg wrth gynllunio ar gyfer iechyd anifeiliaid.

Rhagor o Wybodaeth:
https://www.llyw.cymru/y-cynllun-ffermio-cynaliadwy-amlinelliad-or-cynllun-2024-html#158389

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

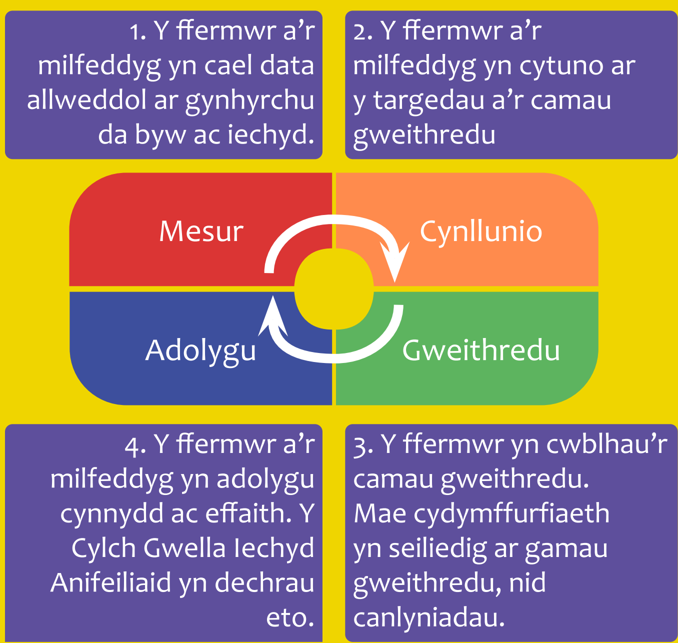

WLBP – Cyfryngau Cymdeithasol

@WLBProducers

Welsh Lamb and Beef Producers
Cynhyrchwyr Cig Oen Ac Eidion Cymru

WLBProducers

CAFC RWAS

WLBP | FARM ASSURED WELSH LIVESTOCK | THE WELSH ORGANIC SCHEME | QWFC

Byddwn ni yn y Sioe Frenhinol

Galwch draw am sgwrs!

DEWCH I'N GWELD NI YN ADEILAD WAOS GER Y PRIF GYLCH

Meddalwedd Cofnodion Fferm WLBP ar-lein ar gael i aelodau WLBP (FAWL, Cynllun Llaeth, ac Organig Cymru)

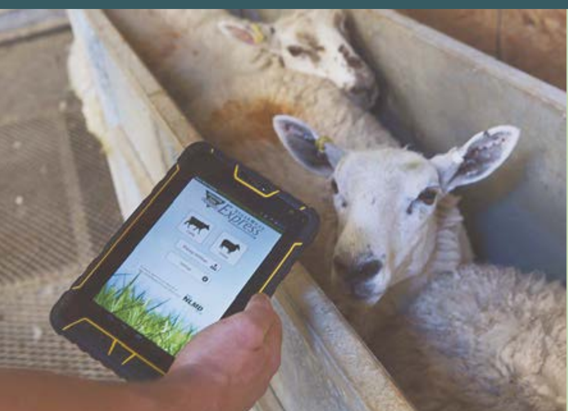

- Modd cysylltu gyda BCMS a EID Cymru
- Cofnodion diadell a buches
- Meddyginiaethau a thriniaethau (gan gynnwys casglu defnydd gwrthfiotig)
- Diweddaru'r meddalwedd yn digwydd yn awtomatig
- Lleihau gwaith papur
- Llyfr Rheolaeth FAWL
- Cynllun Iechyd
- Cefnogaeth am ddim

Cofrestrwch ar: https://farmrecords.wlbp.co.uk/WLBP/Default.aspx

Am fwy o wybodaeth cysylltwch â: **01970 636688** neu **healthplan@wlbp.co.uk**